

Natuureffectrapportage

Landgoed Hoenderdaell

DEFINITIEF

Opdrachtgever: R. Kruijff

Rapportnummer: 10.604_R_02.01

Datum vrijgave: Augustus 2005

Vrijgave: ing. G. Kalkman paraaf

Goedkeuring: Ing. P.A.G. Conijn paraaf

INHOUDSOPGAVE.....	BLZ
1 SAMENVATTING.....	3
2 AANLEIDING EN ACHTERGROND VAN DIT RAPPORT	4
3 DOEL VAN DIT RAPPORT.....	6
3.1 Uitgangspunten	6
4 PLANGEBIED EN GEBIEDSKENMERKEN	7
5 NATUURWAARDEN INVENTARISATIE	9
5.1 Methodiek	9
5.2 Resultaten.....	10
5.2.1 Zoogdieren	10
5.2.2 Vissen.....	10
5.2.3 Amfibieën en reptielen.....	10
5.2.4 Flora	10
5.2.5 Vogels.....	11
5.2.6 Insecten	11
5.2.7 Overige fauna.....	12
6 EFFECTSTUDIE	13
6.1 Van invloed zijnde factoren/maatregelen en mitigerende maatregelen	13
6.2 Effecttoetsing per groep en per soort	15
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	17
7.1 Conclusies	17
7.2 Aanbeveling	17

Bijlagen

- A. Implicaties Habitat- Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet.

1

Samenvatting

Als gevolg van de voorgenomen bouw van landhuizen en bijgebouwen ter realisering van het Landgoed Hoenderdaell, dienen de mogelijke effecten op de voorkomende flora en fauna te worden onderzocht. Het plangebied is gelegen in de gemeente Anna Paulowna.

De ruimtelijke ingreep op het grondgebied van de gemeente Anna Paulowna is middels dit onderzoek getoetst aan de Flora- en faunawet.

Dit rapport heeft de navolgende zaken in kaart gebracht.

- Zijn er beschermde dieren en plantensoorten in het plangebied aanwezig?
- Zo, ja, leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet?
- Kan het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?

Conclusie

- Er zijn binnen het plangebied beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen.
- Doordat het werk valt onder de categorie 'ruimtelijke ingreep' dient geen ontheffing aangevraagd te worden voor de beschermde soorten van de lichtste categorie.
- Een aantal waargenomen soorten vallen onder de midden- en de zwaarste beschermingscategorie.
- De voorgenomen bouwwerkzaamheden zijn gepland buiten de directe invloedssfeer van de beschermde soorten.
- Door de zorgplicht goed te vervullen moet het mogelijk zijn de schade tot een minimum te beperken. Er kan gesteld worden dat er niet of nauwelijks afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de aangetroffen soorten.
- In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, wordt er naar een ander oplossing gezocht, bijvoorbeeld door de plannen aan te passen.
- Strikt gezien is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet in onze ogen dan ook niet nodig. Om onduidelijkheden te voorkomen adviseren wij u deze stelling schriftelijk te laten bevestigen door een, terzake deskundige, vertegenwoordiger van het ministerie van LNV.

2

Aanleiding en achtergrond van dit rapport

Als gevolg van de voorgenomen bouw van landhuizen en bijgebouwen ter realisering van het Landgoed Hoenderdaell, dienen de mogelijke effecten op de voorkomende flora en fauna te worden onderzocht. Het plangebied is gelegen in de gemeente Anna Paulowna.

Momenteel zijn de voorbereidingen gestart voor uitvoering van de noodzakelijke werkzaamheden. ProCensus is daarbij verzocht om een natuureffectrapportage uit te voeren.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de daarin verwerkte Europese richtlijnen, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, is het vandaag de dag noodzakelijk dat ruimtelijke en andere ingrepen worden getoetst aan deze regelgeving.

Zorgplicht

Een belangrijke bepaling is de zorgplicht in artikel 2, dat stelt "dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

Gebiedsbescherming

In het kader van de Europese richtlijnen zijn in Nederland Speciale Beschermingszones (SBZ) aangewezen die een hoge wettelijke bescherming kennen (zie www.minlnv.nl/natura2000). De Vogelrichtlijn is gericht op het beschermen van de in het wild levende vogelsoorten en op de instandhouding van de habitat die het leefmilieu voor deze soorten vormen. De Habitatrichtlijn is gericht op het instandhouden van natuurlijke en halfnatuurlijke habitat en de bescherming van wilde flora en fauna, anders dan vogels. Daarnaast kan er sprake zijn van een natuurreservaat in het kader van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur dan wel van 'overig' natuurgebied, beschermd via de Natuurbeschermingswet of in het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente.

Soortbescherming

Naast de gebiedsbescherming is de soortbescherming van belang. De bescherming van soorten die uitgaat van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, is volledig geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. Op grond van de Flora- en faunawet gelden algemene verboden tot het verwijderen van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten en het beschadigen of verstoren van voortplanting-, vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Voor activiteiten, zoals woningbouw, die een bedreiging kunnen vormen voor deze beschermde soorten, moet ontheffing worden aangevraagd.

Samengevat komt het er op neer, dat er in de Flora- en faunawet ten aanzien van de soortbescherming drie categorieën zijn te onderscheiden.

- *Streng categorie* (zware toetsing) van Bijlage IV-soorten uit de Habitatrichtlijn, aangevuld met de bedreigde en ernstig bedreigde soorten uit de Rode Lijst (én vermeld in de Flora- en faunawet). Voor deze categorie blijft artikel 16 van de Flora- en faunawet ongewijzigd van kracht.
- *Middencategorie* (lichte toetsing) van soorten waarvoor wel een ontheffing in het kader van artikel 16 moet worden aangevraagd, maar waarbij aan minder zware criteria wordt getoetst.

- *Categorie van algemene soorten* waarvoor een algemene vrijstellingsregeling geldt (sinds 1 januari 2005) (artikel 16 Flora- en faunawet). Het gaat dan om de algemene zoogdieren, amfibieën, e.d. Genoemd kunnen worden Mol, Veldmuis, Aardmuis, Groene kikker, Gewone pad, Bruine kikker e.d.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Dit dient plaats te vinden op grond van het afwegingskader zoals geschetst in de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft onverminderd gelden. Indien men in het bezit is van een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode hoeft ook voor de soorten die onder het minder zware beschermingsregime vallen geen ontheffing aangevraagd te worden.

ProCensus voert een natuur effecttoetsing (NER) uit op basis van de beschikbare informatie en aanvullend veldonderzoek. Bij de toetsing aan de Flora- en faunawet is het afwegingskader gehanteerd zoals is beschreven door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), zie voor een toelichting de bijlage A.

In dit rapport wordt het plangebied aangeduid als "Landgoed Hoenderdaell".

3 Doel van dit rapport

Doel van dit rapport is antwoord te geven op de centrale vraag:

Wordt bij de voorgenomen ruimtelijke ingreep voldoende rekening gehouden met de belangen (zoals vermeld in de Flora- en faunawet) van mogelijk aanwezige beschermde dier- en plantensoorten. En wel in die mate, dat geen wettelijke verbodsbepalingen overtreden worden.

Deze centrale vraag wordt beantwoord door antwoord te geven op de volgende deelvragen.

- Zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen?
- Zijn er door de planuitvoering negatieve effecten op de mogelijk aanwezige beschermde soorten te verwachten?
- Zijn er voorstellen te doen die eventuele negatieve effecten op de natuurwaarden zoveel mogelijk beperken?

Met het doorlopen van het afwegingskader van de Flora- en faunawet kunnen de bovengestelde vragen beantwoordt worden.

3.1 Uitgangspunten

Voor deze Natuureffectrapportage is de informatie vanuit onderstaande documenten als uitgangsmateriaal gehanteerd:

- Projectopdracht
- Beoordeling van de fysieke maatregelen
- Natuurinventarisatie middels veldonderzoek

4 Plangebied en gebiedskenmerken

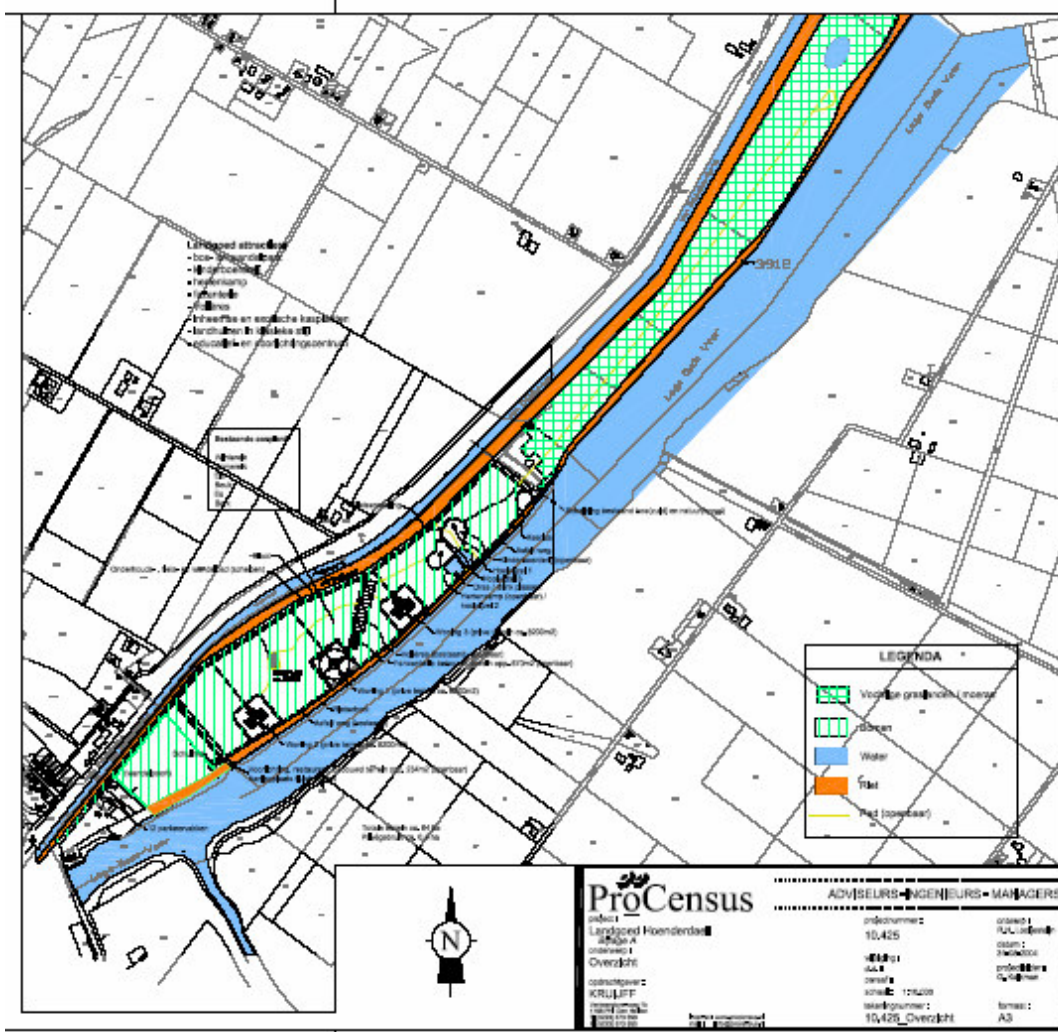
Gelet op het feit dat het voorkomen van flora- en faunasoorten sterk beïnvloed wordt door gebiedskenmerken (het biotoop) is om die reden is hier een korte gebiedsbeschrijving weergegeven. Daarnaast wordt het omgevingsbeleid omschreven en haar eventuele ruimtelijke consequenties.

De locatie behelst de landtong die is gelegen tussen het Lage Oude Veer en de Van Ewijcksvaart. Aan de zuidkant globaal begrenst door de kern Kleine Sluis en aan de noordkant de kleine kern Van Ewijcksluis.

Het betreft een langgerekt perceel met een lengte van circa 3.000 meter en een gemiddelde breedte variërende van circa 170 tot 250 meter.

Het terrein wordt via de ten zuiden en parallel aan de Van Ewijcksvaart lopende Van Ewijckskade ontsloten. Het betreft een smalle geasfalteerde landbouwweg, in eigendom van de familie Kruijff, die is aangesloten op de Kerkweg

Ligging van het plangebied met het toekomstbeeld

Gebiedskenmerken

Het voorheen ten behoeve van de akkerbouw in gebruik zijnde zuidelijk gedeelte met een grootte van 32 ha (tevens plangebied) is sinds 1995 voor een groot gedeelte (24 ha) als bos ingeplant.

Het noordelijk gedeelte eveneens circa 32 ha groot is tot 2004 nog in gebruik geweest ten behoeve van de akkerbouw, maar ligt thans braak. Dit perceel is bebouwd met een bedrijfswoning en landbouwschuren. In het bosgebied en resterende weilanden lopen thans exotische dieren als lama's en struisvogels rond. Op het zuidelijke gedeelte bevinden zich ook enige volières waarin kraanvogels worden gehuisvest. Voorts is het zuidelijke gedeelte bebouwd met een schuilhut, vanwaar de dieren verzorgd worden. Het geheel is omzoomd met een rietzoom, die slechts op enkele gedeeltes doorbroken wordt.

Planologische begrenzingtoetsing voor bescherming van natuurwaarden

Europa

Er is géén sprake van een speciale beschermingszone zoals bedoeld in de habitat of vogelrichtlijn.

Rijk en Provincie

Het noordelijke gedeelte behoort grotendeels tot de Rijks- of Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

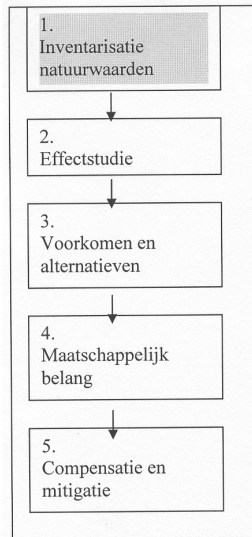
Gemeente

Toekomstige bestemming:

Landgoed met meerdere functies, waaronder wonen, recreëren en natuur.

5 Natuurwaarden inventarisatie

Welke beschermde soorten planten en dieren komen in of nabij het plangebied voor?

Informatie over het voorkomen van soorten in en rond het projectgebied is de basis voor de beoordeling van ecologische effecten van een bouwplan of andere ruimtelijk ingreep. Hieronder staat een korte beschrijving van de voorkomende flora en fauna van het plangebied en de directe omgeving.

5.1 Methodiek

Het plangebied is in het voorjaar van 2004 en in juli 2005 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Op basis van de aangetroffen biotopen en literatuur is per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten. Vervolgens heeft aanvullend onderzoek in 2004 naar zoogdieren, amfibieën en flora plaatsgevonden.

Amfibieën en reptielen

De inventarisatiemethoden richten zich vooral op het onderzoeken van wateren waarin de dieren zich kunnen voortplanten. Het onderzoeksgebied wordt daarbij in een periode van maart tot en met augustus meerdere malen (4x) en op verschillende tijden onderzocht. De meeste soorten zijn vooral tijdens de avonduren actief en laten zich dan gemakkelijk zien en horen.

Volwassen dieren worden dan ook doorgaans vroeger in het seizoen tijdens avondbezoeken geïnventariseerd. De dagbezoeken vinden vroeg in het seizoen plaats en zijn vooral gericht op het vinden van eieren, terwijl in de zomer naar larven en jonge dieren kan worden gezocht.

Kleine zoogdieren: (Indien er een indicatie is van beschermde soorten).

De inventarisatie van kleine zoogdieren wordt uitgevoerd met behulp van zogenaamde lifetraps. Deze vallen worden voorzien van droog hooi en voedsel en worden elke ochtend en avond tijdens de inventarisatie gecontroleerd. In deze vallen blijven de gevangen dieren in leven en deze worden na vaststelling van de soort weer vrijgelaten. In het onderzoeksgebied worden in het najaar raaien uitgezet op geselecteerde plaatsen (biotopen) waarvan het vermoeden bestaat dat er (bepaalde) zoogdieren voorkomen. De raaien bestaan vaak uit 10 vallen die op een afstand van 5 meter van elkaar uitgezet worden. De locaties waar de vallen uitgezet zijn bestaan meestal uit plaatsen waar veel dekking aanwezig is in de vorm van een hoge vegetatie van kruiden en grassen. Oevers,

rietlanden, struwelen en bossen vormen dergelijke geschikte leefgebieden voor kleine zoogdieren.
Elk gevangen dier wordt gemerkt door middel van het wegknippen van een plukje vacht. Hierdoor is het dier duidelijk te herkennen als het nogmaals gevangen wordt. Aan de hand van de verhouding tussen gemerkte en ongemerkte dieren die gevangen zijn tijdens het onderzoek, kan men een goede schatting maken van het aantal dieren op de vanglocatie.

5.2 Resultaten

5.2.1 Zoogdieren

Het gebied is geschikt voor (kleine) zoogdieren, de bosmuis, waterspitsmuis, huisspitsmuis, haas, konijn en bruine rat zijn aangetroffen. Er zijn daarnaast molshopen waargenomen. De Laativlieger, Ruige dwergvleermuis en de Meervleermuis zijn foeragerend aangetroffen in het gebied. Binnen het plangebied (daar waar fysieke maatregelen plaatsvinden) zijn echter geen verblijfplaatsen bekend.

5.2.2 Vissen

Niet geïnventariseerd.

5.2.3 Amfibieën en reptielen

Van de *amfibieën en reptielen* zijn de kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker waargenomen. Daarbij kan opgemerkt worden dat de aantallen zeer laag zijn, dit is te verklaren door het hoge zoutgehalte van het water een onaantrekkelijke habitat voor de amfibieën en reptielen.

5.2.4 Flora

Sommige (riet)oevers en rietlanden zijn waardevol, waarbij onder meer rietorchis, Gewone vogelmelk, moeraswespenorchis, brede orchis en vleeskleurige orchideeën voorkomen.

Andere gebieden geven duidelijk verstoorde en voedselrijke bodems aan, akkerdistel, en brandnetel komen soms massaal voor. Opvallend zijn de vele zouttolerante soorten. Het boezemwater is dan ook behoorlijk brak. De tabel

Latijn	Nederlandse naam
Achillea ptarmica	Wilde bertram
Allium vineale	Zilte rus
Alnus glutinosa	Zwarte els
Alopecurus aequalis	Rosse vossestaart
Anthoxanthum odoratum	Gewoon reukgras
Apium nodiflorum	Groot Moerasscherm
Butomus umbellatus	Zwanebloem*
Calamagrostis canescens	Hennegras
Carex paniculata	Pluimzegge
Catabrosa aquatica	Watergras
Cicuta virosa	Waterscheerling
Cirsium palustre	Akkerdistel
Cladium mariscus	Galigaan

<i>Cotula coronopifolia</i>	Goudknoop
<i>Deschampsia cespitosa</i>	Ruwe smele
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Hippuris vulgaris</i>	Lidsteng
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Kikkerbeet
<i>Lemna trisulca</i>	Puntkroos
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasklaver
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt
<i>Nitellopsis obtusa</i>	Sterbubil
<i>Peucedanum palustre</i>	Melkeppe
<i>Potamogeton trichoides</i>	Haarfonteinkruid
<i>Potentilla anglica</i>	Kruipganzerik
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rorippa microphylla</i>	Slanke waterkers
<i>Rumex hydrolapathum</i>	Waterzuring
<i>Salix alba</i>	Schietwilg
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	Mattenbies
<i>Senecio aquaticus</i>	Waterkruiskruid
<i>Sium latifolium</i>	Grote watereppe
<i>Sonchus palustris</i>	Moerassmelkdistel
<i>Stratiotes aloides</i>	Krabbescheer
<i>Triglochin palustris</i>	Moeraszoutgras
<i>Veronica catenata</i>	Rode waterereprijs
<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>	Rietorchis*
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>	Brede orchis*
<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis*
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Vleeskleurige Orchis*
<i>Ornithogalum umbellatum</i>	Gewone vogelmelk*

5.2.5 **Vogels**

Het plangebied is vogelrijk; riet- en watervogels vinden er een broedplaats. In het rietveld (zuidelijk gedeelte) broeden veel futen, kolonieverband. Ook de Bruine kiekendief broedt er (minimaal zes broedparen) en is jagend waar te nemen. Buiten de broedtijd biedt het meer een veilige rust- en foerageerplaats aan smienten, kuif-, krak- en tafeleenden. In de bosjes is de Houtduif talrijk, maar ook soorten als grasmus, tuinfluiter, fitis en winterkoninkje ontbreken niet.

Ook buiten de broedtijd zijn de boezemlanden belangrijk voor vogels. Geregeld worden er foeragerende lepelaars gezien, aalscholvers vissen op het meer en in herfst en winter kan de boezem bevolkt zijn door grote aantallen eenden en ganzen.

5.2.6 **Insecten**

Er zijn geen beschermde of bedreigde libellen en dagvlinders waargenomen.

5.2.7

Overige fauna

Het is niet aannemelijk dat er, buiten de eerder genoemde soortgroepen, nog andere beschermde diersoorten als bijvoorbeeld slakken zich bevinden in het onderzoeksgebied, dit heeft voornamelijk te maken met het brakke water.

Samenvattende tabel

De in onderstaande tabel 4 genoemde *beschermde* soorten zijn binnen het plangebied waargenomen en zijn, op de Laat- en meervlieger na, niet vermeld in de **bijlage IV** van de Europese Habitatrichtlijn (de zwaarste categorie). Habitat IV soorten zijn soorten die internationaal beschermd zijn en zijn soorten die ook buiten de aangewezen speciale beschermingszones strikt worden beschermd. Daarbij kan echter vermeld worden dat voor foeragerende vleermuizen geen ontheffingsaanvraag ingediend hoeft te worden.

Tabel 4: Waargenomen *beschermde* soorten binnen het plangebied.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Planten</i>	<i>Amfibieën</i>	<i>Vogels</i>
Egel	Rietorchis***	Gewone pad	Alle aangetroffen soorten zijn beschermd
Mol	Moeraswespen-orchis***	Bruine kikker	
Huisspitsmuis	Brede orchis***	Kleine watersalamander	
Haas	Vleeskleurige Orchis***	Meerkikker	
Konijn	Gewone vogelmelk		
Rosse woelmuis	Zwanebloem		
Veldmuis			
Bosmuis			
Laatvlieger* en **			
Meervleermuis * en **			
Hermelijn			
Waterspitsmuis**			

* Foeragerend

** Habitat bijlage IV soort

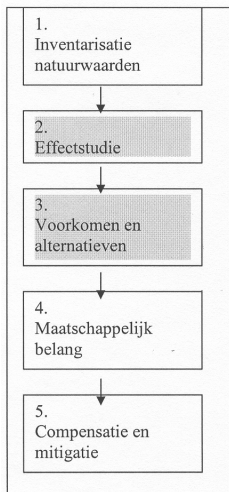
*** Soorten uit de middencategorie

Het plangebied heeft hoge natuurwaarden als Aangezien er beschermde soorten aangetroffen zijn volgens de Flora- en faunawet is de effectstudie (stap 2) noodzakelijk.

6

Effectstudie

Leidt uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en Faunawet?

Effecten op soorten die voorkomen in het plangebied dienen te worden gerelateerd aan de vraag of *geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort*. Deze studie richt om die reden op aspecten van de voorgenomen planontwikkeling die invloed hebben op het duurzame voortbestaan van de populatie.

Dit voortbestaan is afhankelijk van:

- de beschikbaarheid van voedsel
- de voortplantingsmogelijkheden
- de veiligheid
- de verspreidingsmogelijkheden voor de soort.

Op basis daarvan kan bepaald worden of er conflicten ontstaan met de verbodsbepalingen genoemd in de Flora- en faunawet.

Daarbij kan opgemerkt worden dat het effect van de bouwwerkzaamheden getoetst wordt.

6.1

Van invloed zijnde factoren/maatregelen en mitigerende maatregelen

Grondwerk

Bij de bouwwerkzaamheden gaat het om een tijdelijke verstoring. Het rietland en water (daar waar de beschermde soorten aangetroffen zijn) worden niet verstoord.

Voorkomen of verzachten van het effect

Zoveel mogelijk voorkomen dat de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen. Het uitgraven van beschermde planten en herplaatsen na inrichting van de natuurvriendelijke oever.

Opslag van (bouw)materialen

Tijdens de werkzaamheden wordt materiaal aangevoerd welke tijdelijk opgeslagen wordt in of in de nabijheid van het plangebied. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld een directiekeet en personeelskeet, maar ook om terrein voor materieel, dieseltanks, parkeerruimte etc. Op deze plekken kan de bodem worden vervuild, bemest, verdicht of omgeploegd, kunnen planten worden beschadigd en dieren worden verstoord of verjaagd.

Voorkomen of verzachten van het effect

Met zorg kiezen van plaatsen van tijdelijke (parkeer-) en werkterreinlocaties en depots.

Storten en lozen van afval

Vrijkomend afval kan leiden tot vervuiling, bemesting en beschadiging van de vegetatie.

Voorkomen of verzachten van het effect

Uiteraard zorgt men voor afvalverzameling en een tijdige afvoer van het afval.

Doodrijden door (vracht)verkeer

Er is één toegangsweg op een locatie waar geen beschermde soorten zijn aangetroffen, van doodrijden is daarom niet of nauwelijks sprake.

Voorkomen of verzachten van het effect

Gezien de wettelijke bescherming van de risicolopende soorten dienen voorzieningen te worden getroffen om deze effecten te voorkomen.

Visuele verstoring

Fauna ondervindt mogelijk hinder van bewegingen van auto's en mensen, welke afhankelijk is van de intensiteit en de frequentie van die bewegingen. Over de effecten hiervan is geen onderzoek bekend. Wel is bekend dat zoogdieren en vogels bij verstoring vluchten en bij herhaalde verstoring niet meer terugkomen. Frequente verstoring bij reptielen en/of amfibieën kan leiden tot verminderde vruchtbaarheid doordat zij onvoldoende mogelijkheden vinden op te warmen in de zon.

Voorkomen of verzachten van het effect

De verstoring is minimaal door het tijdelijke karakter van de werkzaamheden. Het plangebied is zeer rustig doordat er nauwelijks activiteiten langs de oevers plaatsvinden.

Gassen en stof

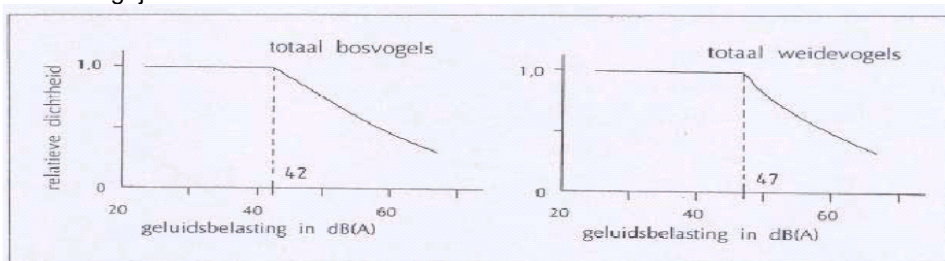
De vrijkomende gassen en stof binnen het werkgebied zullen voornamelijk uitlaatgassen van machines zijn. Beperking van de uitstoot levert uiteraard een verminderde milieubelasting op.

Voorkomen of verzachten van het effect

Een tijdelijke toename van de verstoring door gas en stofuitstoting is praktisch gezien niet te voorkomen. De machines voldoen aan de wettelijke milieueisen.

Geluid

Over de invloed van geluid op natuur is hoofdzakelijk onderzoek gedaan naar de effecten van wegverkeer op broedvogels (*RWS, Noord-Holland*). Hieruit bleek een direct negatief effect op de dichtheid en een indirect effect op de duurzaamheid van populaties. Vast staat dat geluid een negatieve factor is of kan zijn. Het streven naar zo min mogelijk lawaai is dan ook belangrijk.

Overigens blijken vleermuizen goed bestand te zijn tegen zowel natuurlijke als kunstmatige, in het laboratorium opgewekte geluiden, verstoring treedt op bij geluidsniveaus onder 20 dB(A) en boven 70 dB(A)¹

Voorkomen of verzachten van het effect

De geluidsverstoring die optreedt tijdens het werk is slechts tijdelijk en niet te voorkomen. Vooral de periode van werken (buiten broedseizoen) is belangrijk.

¹ Schmidt&Joerman 1986

Verlichting

Naar de invloed van licht op planten en dieren is literatuur bekend². De kieming van zaad, het optreden van vegetatieve groei, inductie van bloei en zaadvorming nemen toe met de lichtintensiteit en de frequentie. Het lijkt er op dat de invloed van kunstmatige verlichting op planten beperkt is en ondergeschikt aan andere factoren, bijvoorbeeld vegetatiebeheer. Er is veel geschreven over de effecten van licht op dieren, maar deze is versnipperd en levert geen consistent beeld op, behalve dat er een overwegende negatieve invloed is van verlichting op de fauna. Voor vleermuizen is bekend³ dat witte kwiklampen veel insecten aantrekken in tegenstelling tot oranje (natrium)verlichting. Slechts een enkele soort heeft voordeel van deze verlichting.

Voorkomen of verzachten van het effect

Aangezien de werkzaamheden overdag plaatsvinden is er van verlichting geen sprake.

6.2 Effecttoetsing per groep en per soort

Effecttoetsing zoogdieren (behoudens de vleermuissoorten)

De bouwwerkzaamheden hebben een tijdelijk karakter, het gaat dus om een tijdelijke verstoring van het leefgebied. Het daadwerkelijke leefgebied van de beschermde soorten, de water- en rietzone wordt niet verstoord.

De meeste aangetroffen soorten zijn zeer algemeen. Enkele soorten zoals de mol en de haas zijn zelfs bejaagbaar (*al dan niet via een provinciale ontheffing*).

Effecttoetsing voor de vleermuissoorten

De Laatvlieger en de Meervleermuis zijn foeragerend aangetroffen een ontheffing voor de soort is daarom niet nodig. De landschappelijke structuur en de rietzomen blijven bestaan. Foeragerende vleermuizen zijn daarnaast 's nachts actief en worden om die reden tijdens de werkzaamheden niet gestoord.

Effecttoetsing amfibieën en vissen

Er worden geen waterpartijen gedempt of verstoord tijdens de werkzaamheden.

Effecttoetsing vogels

De effecten voor de vogelsoorten tijdens de werkzaamheden is een tijdelijke verstoring van het leef- en foerageergebied.

Het totale beschikbare foerageerareaal bedraagt voor ganzen vele duizenden hectaren. Dit houdt in dat het tijdelijke oppervlakteverlies door de voorgenomen activiteiten geen significant negatief effect heeft op de populatie ganzen die gebruik maakt van de Ecologische Verbindingszone. Er zijn namelijk voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

² De Molenaar et al. 1997

³ Blake et al, 1994

Effecttoetsing planten

De standplaatsen van de orchideeën worden niet verstoord of aangetast.

Effectconclusie op de beschermde soorten

De bouwwerkzaamheden, zal in zeer geringe mate en slechts tijdelijk ten koste gaan van het leefgebied van de aangetroffen soorten. Dankzij mitigerende (verzachtende) maatregelen die wordt de schade aan de natuur geminimaliseerd.

De minimale eis van instandhouding van de soorten is dus zeker gewaarborgd

7 Conclusies en aanbevelingen

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden in welke mate er sprake is van negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op aanwezige beschermde soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin dit wordt ondernomen. Is dit het geval, dan dient een aanvraag ontheffing, als gevolg van artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Bij een aanvraag dient rekening te worden gehouden met een doorlooptijd van 3 maanden.

7.1 Conclusies

- Er zijn binnen het plangebied beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen.
- Doordat het werk valt onder de categorie 'ruimtelijke ingreep' dient geen ontheffing aangevraagd te worden voor de beschermde soorten van de lichtste categorie.
- Een aantal waargenomen soorten vallen onder de midden- en de zwaarste beschermingscategorie.
- De voorgenomen bouwwerkzaamheden zijn gepland buiten de directe invloedssfeer van de beschermde soorten.
- Door de zorgplicht goed te vervullen moet het mogelijk zijn de schade tot een minimum te beperken. Er kan gesteld worden dat er niet of nauwelijks afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de aangetroffen soorten.
- In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, wordt er naar een ander oplossing gezocht, bijvoorbeeld door de plannen aan te passen.
- Strikt gezien is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet in onze ogen dan ook niet nodig. Om onduidelijkheden te voorkomen adviseren wij u deze stelling schriftelijk te laten bevestigen door een, terzake deskundige, vertegenwoordiger van het ministerie van LNV.

7.2 Aanbeveling

- Terreinwerkzaamheden bij voorkeur niet verrichten tijdens de broedperiode van broedvogels (15 maart tot 15 juli).

Bijlagen

- A. Implicaties Habitat- Vogelrichtlijn en de Flora en Faunawet.

Bijlage A

Implicaties Habitat- Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de Nederlandse omzetting van het soortenbeschermings regime van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De nieuwe Flora- en faunawet, die sinds 1 april 2002 in werking is getreden, kan belangrijke gevolgen hebben voor de planvoorbereiding en uitvoeren van werkzaamheden. Alle ruimtelijke ingrepen die beschermde planten en dieren verstoren of bedreigen dan wel leiden tot aantasting van hun rust- of verblijfplaatsen, zijn bij de wet verboden.

Beschermde soorten planten en dieren worden niet alleen in natuurgebieden aangetroffen, maar kunnen ook daarbuiten voorkomen. Voor het plannen van ruimtelijke ingrepen ten behoeve van de infrastructuur, zoals de realisatie van de woningbouwlocatie, dient om die reden inzicht te zijn in de mogelijke gevolgen van deze ingrepen voor beschermde soorten.

In het kader van een ruimtelijke ingreep zullen de volgende vragen beantwoord moeten worden.

- 1 Welke beschermde soorten planten en dieren komen in of nabij het plangebied voor?
- 2 Leidt uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet?
- 3 Kunnen de geplande werkzaamheden zodanig worden aangepast dat eventuele schadelijke effecten op beschermde soorten van de hiervoor genoemde handelingen worden voorkomen of in mindere mate optreden?
- 4 Is om de geplande werkzaamheden uit te voeren een ontheffing (ex art. 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende beschermde planten en hun groeiplaats en beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

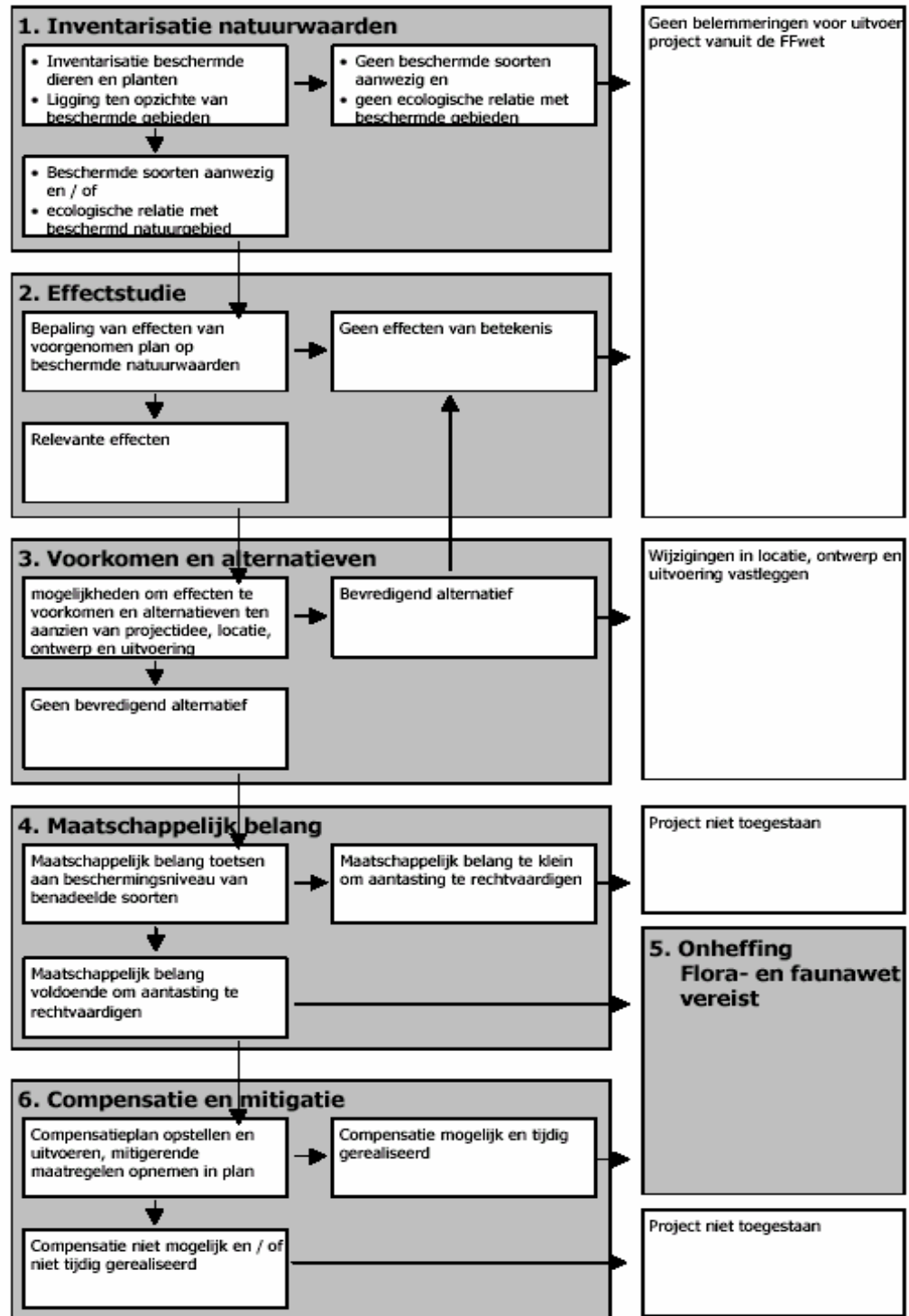
De noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet is afhankelijk van de vraag in welke mate de werkzaamheden de leefomgeving van beschermde soorten aantasten dan wel leiden tot een directe of indirecte verstoring of bedreiging van beschermde soorten.

Bij het beoordelen van effecten wordt in het kader van de Flora- en faunawet onderscheid gemaakt in vier beschermingscategorieën voor de soorten.

1. Soorten vermeld op **bijlage IV** van de Europese Habitatrichtlijn en ingevolge artikel 75, vijfde lid Flora- en faunawet, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde soorten.
Ontheffing kan worden verleend indien er:
 - a) geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - b) sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang;
 - c) geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort.
2. Beschermde soorten die niet in categorie 1 vallen met uitzondering van beschermde inheemse soorten.
Ontheffing kan worden verleend indien er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort.
3. Beschermde inheemse vogels.
Dwingende redenen van groot openbaar belang vormen geen grond voor het verstrekken van een ontheffing. De Europese Vogelrichtlijn staat dit niet toe.
4. Voor de meer algemene soorten zal een vrijstelling gelden, voor deze soorten is geen ontheffing vereist.

Hieronder wordt het stappenplan weergegeven die gehanteerd wordt om een ruimtelijke ingreep aan de Flora- en faunawet te toetsen.

Stappenplan Flora- en faunawet beoordeling bij ruimtelijke plannen.

Colofon

Projectgegevens

Project Natuureffectrapportage Hoenderdaell
Projectnummer 10.604
Revisie 00
Datum augustus 2005

Opdrachtgever

De heer R. Kruijff
Molenweg 53
1766 HN Wieringerwaard

ProCensus

Verkeerstorenweg 1B
1786 PN Den Helder
Ing. G. Kalkman.